

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2024 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ХҮН ХУДАЛДААЛАХТАЙ ТЭМЦЭХ ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Хүн худалдаалахтай тэмцэх тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/3 дугаар зүйлийн 3.1.3 дахь заалт:

“3.1.3."хувийн мэдээлэл" гэж Хүний хувийн мэдээлэл хамгаалах тухай хуулийн 4.1.11-д заасан мэдээллийг.”

2/10¹ дүгээр зүйл.**“10¹ дүгээр зүйл. Хохирогчийн аюулгүй байдлыг хамгаалах**

10¹.1. Хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогч болсон байж болзошгүй талаарх мэдээллийг тагнуул, цагдаагийн байгууллага хүлээн авсан даруйд хохирогчийг тогтоох арга хэмжээг авна.

10¹.2. Хүн худалдаалах гэмт хэрэгт өртсөн байж болзошгүй нөхцөл байдал, шинж тэмдэг илэрвэл эрсдэлийн үнэлгээ хийж, аюулгүй байдлыг хангах арга хэмжээг авна.

10¹.3. Хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогч нь хүүхэд бол хүүхэд гэр бүл хөгжлийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад мэдэгдэж Хүүхэд хамгааллын тухай хуульд заасны дагуу яаралтай тусламж үйлчилгээнд хамруулж болно.

10¹.4. Хохирогчийн аюулгүй байдлыг хангахдаа амь нас, эрүүл мэнд болон сэтгэл зүйн аюулгүй байдлыг нэн тэргүүнд хангана.

10¹.5. Хохирогчийг эрүүл мэндийн байдал, нас, хүйс, бэлгийн чиг хандлага, нийгмийн гарал, боловсролоор ялгаварлан гадуурхахыг хориглоно.

10¹.6. Зайлшгүй шаардлагатайгаас бусад тохиолдолд тухайн хэргийг шалгаж байгаа мөрдөгч, хяналт тавьж буй прокурорыг солихгүй.

10¹.7. Цагдаа, тагнуулын байгууллагын албан хаагч нь хохирогчийн аюулгүй байдлыг хангах талаар Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай хуульд зааснаас гадна дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ:

10¹.7.1. хохирогчид хуульд заасан эрх үүрэг, төрийн болон төрийн бус байгууллагаас түүнд үзүүлж болох тусламж, үйлчилгээний талаар болон шаардлагатай бусад мэдээллийг өгөх;

10¹.7.2. хохирогчийн эрсдэлийн үнэлгээний түвшингээс хамаарч Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай хуульд заасан хамгаалалтын арга хэмжээнд прокурорын тогтоол, шүүгчийн захирамжийг үндэслэн хамруулах;

10¹.7.3. хохирогчийн амь бие, эрүүл мэндэд халдах талаар үндэслэлтэй мэдээлэл авагдсан тохиолдолд хамгаалалтад авах арга хэмжээг хохирогчийн зөвшөөрөл шаардахгүйгээр зохион байгуулах;

10¹.7.4. хохирогч хамгаалалтын арга хэмжээнд хамрагдахаас сайн дураар татгалзсан бол энэ талаар баримтжуулах;

10¹.7.5. оршин байгаа газраа соливол мэдэгдэхийг хохирогчид даалгах;

10¹.7.6. гэмт хэрэгт холбогдсон этгээдийг сэжигтнээр баривчлан сулласан болон яллагдагчаар цагдан хорих таслан сэргийлэх арга хэмжээ авч, сулласан тухай мэдээллийг цаг алдалгүй өгөх.

10¹.8. Шүүгч, прокурор нь хохирогчийн аюулгүй байдлыг хангах чиглэлээр Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай хуульд зааснаас гадна дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ:

10¹.8.1. хохирогчийн мэдээллийг нууцлах;

10¹.8.2. хамгаалах байранд байгаа хохирогчтой аль болох уулзахгүй байх, уулзах бол нууц байдалд уулзах;

10¹.8.3. шүүх хуралдаан болох байрны аюулгүй байдлын зураглалыг гаргах, шаардлагатай тохиолдолд шүүх хуралдааныг өөр байранд хийх санал гаргах.

3/11 дүгээр зүйлийн 11.3 дахь хэсэг:

“11.3. Гадаадын иргэн, харьяалалгүй хүн хохирогч болсон тохиолдолд өөрийн эх хэл, эсхүл мэдэх хэлээрээ орчуулагч оролцуулан мэдээлэл авах эрхтэй.”

4/12 дугаар зүйлийн 12.4, 12.5 дахь хэсэг:

“12.4. Энэ хуулийн 12.1.4-т заасан үйлчилгээг Хууль зүйн туслалцааны хуульд заасан журмаар үзүүлнэ.

12.5. Хохирогч хараа, сонсгол, хэл ярианы бэрхшээлтэй бол дохио зангаа, тусгай тэмдэгт ашиглан хэлмэрчийн тусламжтайгаар энэ зүйлийн 12.1-д заасан мэдээллийг авах эрхтэй.”

5/13 дугаар зүйлийн 13.5, 13.6 дахь хэсэг:

“13.5. Хохирогч хүүхдийн гэр бүлийн гишүүн, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч түүний эсрэг ашиг сонирхолтой бол хүүхдийг нэн даруй тэдгээрээс тусгаарлана.

13.6. Хохирогчийг насанд хүрснийг тодорхойлох боломжгүй үед насыг тогтоох хүртэл насанд хүрээгүйд тооцож хамгаалалтын арга хэмжээнд хамруулна.”

2 дугаар зүйл. Хүн худалдаалахтай тэмцэх тухай хуулийн дараах хэсгийг доор дурдсан агуулгаар өөрчлөн найруулсугай:

1/9 дүгээр зүйлийн 9.4 дэх хэсэг:

“9.4.Хамгаалах байрны үйлчилгээ үзүүлэхтэй холбогдсон харилцааг Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай хуулиар зохицуулна.”

2/16 дугаар зүйлийн 16.5 дахь хэсэг:

“16.5.Энэ хуулийн 16.3.4-т заасан урамшуулал олгохтой холбогдсон харилцааг Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулиар зохицуулна.”

3 дугаар зүйл.Хүн худалдаалахтай тэмцэх тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.1 дэх хэсгийн “Хохирогчийн өөрийн болон эцэг, эхийн нэр, оршин суугаа газрын хаяг, хувийн байдалтай нь холбоотой бусад” гэснийг “Хохирогчийн хувийн” гэж өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Хүн худалдаалахтай тэмцэх тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.2 дахь хэсгийн “энэ хуулийн 12.1.4-т заасан үйлчилгээ үзүүлэх журмыг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага,” гэснийг хассугай.

5 дугаар зүйл.Хүн худалдаалахтай тэмцэх тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.2.3 дахь заалт, 6 дугаар зүйлийн 6.2 дахь хэсгийг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

6 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2024 оны ... сарын ... ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

ТАНИЛЦУУЛГА

Хүн худалдаалахтай тэмцэх тухай
хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Арван есдүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт “Төрөөс хүний эрх, эрх чөлөөг хангахуйц эдийн засаг, нийгэм, хууль зүйн болон бусад баталгааг бүрдүүлэх, хүний эрх, эрх чөлөөг зөрчихтэй тэмцэх, хөндөгдсөн эрхийг сэргээн эдлүүлэх үүргийг иргэнийхээ өмнө хариуцна.” гэж, Монгол Улсын Үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлалын 3.4-т “Монгол хүний эрүүл, аюулгүй амьдрах таатай орчин, нөхцөлийг бүрдүүлэх, хүнсний аюулгүй байдлыг хангах, амьдрах орчин, орон байрны аюулгүй нөхцөлийг баталгаажуулах, гэмт хэрэг, халдлагын золиос болохоос хамгаалах нь хүний аюулгүй байдлыг хангах үндэс мөн.” гэж тус тус заасан.

Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Ерөнхий Ассамблейгаас 2000 онд “Үндэстэн дамнасан зохион байгуулалттай гэмт хэргийн эсрэг конвенцыг баталж, 2003 онд 147 улс гарын үсэг зурснаар конвенц хүчин төгөлдөр болсон. Монгол Улс уг конвенц болон түүний нэмэлт болох “Хүн, ялангуяа эмэгтэйчүүд, хүүхэд худалдаалахаас урьдчилан сэргийлэх, таслан зогсоох, шийтгэх тухай протоколд 2008 оны 05 дугаар сарын 16-ны өдөр нэгдэн орсон.

Монгол Улсын Их Хурлын 2023 оны 114 дүгээр тогтоолоор хүний эрх, эрх чөлөөг зөрчиж болзошгүй аливаа шалтгаан нөхцлийг судлан холбогдох эрх зүйн зохицуулалтыг боловсронгуй болгох, хийдэл, зөрчлийг арилгахыг Засгийн газарт үүрэг болгосон.

2023 оны 11 дүгээр сарын 29-ний өдрийн Засгийн газрын хуралдаанаас хуулиар тусгайлан эрх олгосон заалтад дүн шинжилгээ хийж, холбогдох хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулахыг сайд нарт даалгасан. Иймд хүний эрх, эрх чөлөөг хөндсөн, хязгаарласан, харилцаанд оролцогчийн эрх, үүргийг тогтоосон буюу процессын шинжтэй зохицуулалт агуулсан, журмаар зохицуулсан харилцааг тухайн хуульд тусган боловсруулах шаардлага бий болсон.

Монгол Улсын хэмжээнд сүүлийн 10 жилийн хугацаанд Эрүүгийн хуулийн 13.1 дүгээр зүйлд заасан хүн худалдаалах 91 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн бөгөөд үүнд 68 хүн холбогджээ. 2022 онд бүртгэгдсэн гэмт хэрэг, зөрчлийн тоон мэдээлэлд улсын хэмжээнд хүн худалдаалах 27 гэмт хэрэг бүртгэгдснээс 6 хүн хохирогч болсон байна.

Хуулийн төслөөр Хүн худалдаалахтай тэмцэх тухай хууль болон Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай хуульд “хохирогч”-ийг ялгаатай байдлаар тодорхойлсон нь хууль хэрэглээний хувьд төөрөгдөл үүсгэж байгааг арилгаж хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогч Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай хуулийн хүрээнд хамгаалагдах асуудлыг зөрчилгүй болгосон.

Хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогчийн нэр төр, аюулгүй байдлыг ажиллагааны холбогдох журам батлагдан хэрэгжээгүй байснаас хохирогчийн нэр төр, аюулгүй байдлыг хангах ажиллагаа зохицуулалтгүй байсныг засч хуулийн төсөлд холбогдох зохицуулалтыг тусгалаа. Ингэхдээ Хүний хувийн мэдээлэл хамгаалах тухай хуульд тодорхойлж заасан бүх хувийн мэдээллийг хохирогчийн хувьд нууцлахаар тусгаж өмнөх зохицуулалтын хүрээг өргөжүүллээ.

Хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогч болсон хүний аюулгүй байдлыг хамгаалахтай холбогдсон үйл ажиллагаа тодорхой зохицуулалттай болж аюулгүй байдлыг хангах ажиллагаанд нэн тэргүүн хүний амь нас, эрүүл мэндийг хамгаалах эрэмбийг тогтоолоо. Түүнчлэн хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогч нь гадаадын иргэн, хэл яриа, хараа, сонсголын бэрхшээлтэй бол өөрт нь ойлгомжтой хэл, хэлбэрээр мэдээлэл авах эрхтэй байхаар тусгалаа.

Хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогчийг хамгаалах байрны асуудал Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай хуультай давхардсан зохицуулалтыг бий болгож хэм хэмжээний өрсөлдөөн үүсгэсэн байгааг засч, хамгаалах байрны үйлчилгээг Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай хуулиар зохицуулахаар тусгалаа. Ингэснээр хүн худалдаалах гэмт хэргийн хохирогч нь өөрийн ялгаатай хэрэгцээ, шаардлагадаа нийцсэн стандарт бүхий тав тухтай, аюулгүй байдал хангагдсан түр хамгаалах байранд хамгаалагдах юм.

Хохирогчийн эрх зүйн туслалцаа авах харилцааг захиргааны хэм хэмжээний актаар буюу журмаар зохицуулж байсныг өөрчилж Хууль зүйн туслалцааны тухай хуулиар зохицуулахаар өөрчиллөө.

ХУУЛЬ ЗҮЙ, ДОТООД ХЭРГИЙН ЯАМ